

Datum
2022-04-29Dnr/Beteckning
LFH 2021-19483Ert datum
2022-05-03Er beteckning
L-62/21Statens haverikommission
P.O. Box 6014
SE-102 31 Stockholm

Transportstyrelsens svar på slutrapport om det allvarliga tillbudet till kollision på Arvidsjour flygplats, Norrbottens län den 23 augusti 2021 mellan ett fordon på banan och flygplanet VH-JOZ av modellen Cessna 208

Säkerhetsrekommendationer

Transportstyrelsen rekommenderas att:

- Utreda behovet av att implementera *Sterilt koncept* i den nationella ATS-föreskriften (TFS 2019:126). (RL 2022:01 R1)
- Följa upp hur en tillfredställande situationsmedvetenhet uppnås för berörd markpersonal, t. ex. genom medhörning på radiofrekvens för flygtrafiken, på svenska flygplatser. (RL 2022:01 R2)

Transportstyrelsen har tagit del av ovanstående slutrapport och har följande svar:

Svar på RL 2022:01 R1:

Transportstyrelsen avser att:

Överväga att implementera Sterilt koncept inom ramen för planerad regelutveckling. Planeringen just nu är att när ATS-föreskriften uppdateras nästa gång ska beslut fattas om ett eventuellt införande samt hur en regel skulle formuleras. Information bör även lämnas när det regelprojektet förväntas att genomföras.

Internt på Transportstyrelsen skapas ett ärende med uppdrag att överväga om att implementera ”sterilt koncept” i ATS-föreskriften vid nästa projekt och då beakta förslaget ovanför. I uppdraget ingår också att ta bort MFL 2-2014 efter uppdateringen

Transportstyrelsen vidtar följande åtgärder:

Förslag är att det blir regelprojektet som fattar beslut om införande och exakt utformning blir även det ett beslut för regelprojektet. Vid diskussion på Transportstyrelsen är vår bedömning att regeln behöver vara funktionsbaserad. Varje ATS-enhet behöver kunna anpassa det sterila konceptet för att passa till sin egen verksamhet. Syftet är inte att t.ex. förbjuda besök i operativ miljö. Det sterila konceptet måste också göras anpassningsbart till verksamheten. På vissa (mycket små) flygplatser kan det vara rimligt att helt undvika icke-operativa diskussioner när man har rörelser inom sitt ansvarsområde, men på stora flygplatser eller centraler är detta omöjligt i praktiken.

Ett förslag är att hämta inspiration från (EU) 2017/373 ATS.OR.320, ett förslag på ny regel kan därför vara:

”En leverantör av flygkontrolltjänster ska utarbeta, tillämpa och övervaka ett sterilt koncept för att hantera riskerna för att operativ personal distraheras när man utövar tjänst.”

Om det bedöms behövas kan även ett allmänt råd tillföras där det framgår att det sterila konceptet ska anpassas efter verksamhetens behov för att mitigera risken för distraktion men samtidigt möjliggöra att även icke-operativa aktiviteter (såsom underhåll eller besök) kan genomföras så säkert som möjligt.

Svar på RL 2022:01 R2:

Transportstyrelsen avser att:

Fortsätta följa upp med skrivbordskontroll som omfattar samtliga certifierade instrumentflygplatser i form av en årlig Driftstatusrapport. Där har vi tidigare begärt in information till exempel kring hur trafiken bedrivs exempelvis vid stängd flygkontrolltjänst/okontrollerat luftrum. I nästa års driftstatusrapport avser vi ställa riktade frågor för att följa upp hur flygplatsoperatören arbetar med situationsmedvetenheten för fordonsförare på manöverområdet.

I samband med verksamhetskontroller på flygplatserna kommer Transportstyrelsen fortsättningsvis att föra en dialog med flygplatsoperatören kring hur de arbetar med situationsmedvetenhet för fordonsförare på manöverområdet, t.ex genom möjlighet till att ha en radio till markfordon för medhörning på flygradiofrekvensen (VHF) under tiden man vistas på manöverområdet, oavsett om flygkontrolltjänst är öppen eller stängd.

Transportstyrelsen vidtar följande åtgärder:

Transportstyrelsen kommer i nästa års driftstatusrapport ställa riktade frågor för att följa upp hur flygplatsoperatören arbetar med situationsmedvetenheten för fordonsförare på manöverområdet samt om fordonsförare på manöverområdet är utrustade med flygradio för medhörning.

Transportstyrelsen har återkommande analys kring fokusområden och särskild uppföljning avseende RWY-Incursion samt RWY-Excursion

Transportstyrelsen informerar flygplatsoperatören i samband med verksamhetskontroller om nyttan att minst ha en flygradio för medhörning för att öka situationsmedvetenheten.

Beslut i detta ärende har fattats av enhetsschef Simon Posluk. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog rådgivarna Magnus Axelsson från sektionen för helikopter, allmänflyg och fritidsbåtar, Niclas Bergling från sektionen för luftrum och flygplatser, Johan Grauers från sektionen för flygtrafiktjänster, sakkunnig Human Factors/MTO Nicklas Svensson och haverikoordinator Magnus Hällborn från sektionen för analys, den senare föredragande.

Simon Posluk

Chef
Enheten för hållbar utveckling